

30 Μαρτίου 2005

Παρέμβαση κ. Γ. Αλαβάνου προέδρου ΤΕΕ στο ΕΣΥΠ

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ κ. Γιάννης Αλαβάνος, στη σημερινή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ αναφέρθηκε στην αξιολόγηση των Πανεπιστημίων, επισημαίνοντας ότι πρέπει να ενταχθεί σαν θέμα στις συνολικότερες επιλογές, θεσμικές και χρηματοδοτικές, για την Παιδεία. Στο πλαίσιο της τοποθέτησης του ο κ Αλαβάνος άσκησε δριμεία παρέμβαση αναφορικά με το ΠΔ 44/9.5.2005, (ΦΕΚ Α63), που υπέγραψε ο Υπουργός ΕσΔΔΑ κ. Παυλόπουλος, επισημαίνοντας ότι οι προβλέψεις των ρυθμίσεων του συγκεκριμένου ΠΔ υποσκάπτουν ταυτοχρόνως τη Δημόσια Διοίκηση και την εκπαίδευση στην Ελλάδα, οδηγούν σε μία άτακτη υποχώρηση της Ελληνικής πλευράς απέναντι στις χώρες της ΕΕ, που ευαγγελίζονται την πλήρη εμπορευματοποίηση της Παιδείας, καθώς επίσης ότι ναρκοθετούν τον εν εξελίξει Εθνικό Διάλογο για την Παιδεία.

Σύμφωνα με το εδάφιο 5 του μόνου άρθρου του ΠΔ του υπουργείου ΕσΔΔΑ , για τις ίδιες θέσεις Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ) στο ελληνικό δημόσιο μπορούν να διορίζονται γιατροί εξαιτούς φοίτησης ή μηχανικοί πενταετούς φοίτησης αλλά και απόφοιτοι των (αναγνωριζόμενων μόνο ως εργαστηρίων από την νομοθεσία) Κέντρων Ελευθέρων Σπουδών ή Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης, τριετούς εκπαίδευσης, αρκεί αυτά να είναι συμβεβλημένα με Αναγνωρισμένες σχολές του εξωτερικού. Ταυτόχρονα η συγκεκριμένη διάταξη αποτελεί ευθεία βολή κατά του θεσμού και του κύρους των ΝΠΔΔ στα οποία εγγράφονται (μέχρι τώρα υποχρεωτικά) οι επιστήμονες που δικαιούνται να ασκήσουν το ανάλογο επάγγελμα στην Ελλάδα.

Η συγκεκριμένη διάταξη έχει ως εξής:

«Στο άρθρο 26 του Π.Δ. 50/2001, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 17 του άρθρου μόνου του Π.Δ. 347/2003, προστίθεται παράγραφος 11, ως εξής:

«11. Για την κάλυψη θέσεων κλάδων ή ειδικοτήτων ΠΕ ή ΤΕ κατηγορίας, γίνονται επίσης δεκτοί:

α) Κάτοχοι πτυχίων ή διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους οποίους έχει χορηγηθεί πράξη αναγνώρισης επαγγελματικής ισοτιμίας από το Συμβούλιο του άρθρου 10 του Π.Δ. 165/2000 (ΦΕΚ 149/Α'), όπως ισχύει κάθε φορά, και

β) Κάτοχοι τίτλων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν αποκτηθεί σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους οποίους έχει αναγνωρισθεί το δικαίωμα άσκησης νομοθετικά κατοχυρωμένου επαγγέλματος, σύμφωνα με τη σχετική απόφαση αναγνώρισης επαγγελματικής εκπαίδευσης που χορηγείται από την αρμόδια αρχή του άρθρου 13 του Π.Δ. 231/1998 (ΦΕΚ 178/Α')»

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ – Καρ. Σερβίας 4 – Αθήνα – Τηλ. 210 32.23.070 – Fax 210 32.33.677
E-mail: press@central.tee.gr**

Ο κ Αλαβάνος τόνισε σχετικά ότι “γιά να είναι ο διάλογος για την Παιδεία αποτελεσματικός και εθνικός, θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένος, να μην τεμαχίζεται, να έχει καθαρούς στόχους , να διεξάγεται με τη μεγαλύτερη δυνατή ευρύτητα, με τη συμμετοχή απαραίτητα, αλλά όχι μόνο, όλης της εκπαιδευτικής κοινότητας. Διαφορετικά θα είμαστε μάρτυρες φαινομένων όπως το ΠΔ 44/9.5.2005, ΦΕΚ Α63».

«Για την αξιολόγηση του Πανεπιστημίου

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ κ. Γιάννης Αλαβάνος εξέφρασε την ανησυχία του στο ΕΣΥΠ ότι εάν δεν υπερασπίζεται σε όλες της φάσεις της η αυτοτέλεια των ΑΕΙ, εάν προσδιορίζεται από εξωγενείς παράγοντες η ελέγχεται πολιτικά, τότε ο κίνδυνος να μη λειτουργήσει υπέρ της αναβάθμισης των ιδρυμάτων αλλά για την υποβάθμιση τους είναι περισσότερο από ορατός. Η πλήρης εισήγηση είναι η ακόλουθη:

Η ανώτατη εκπαίδευση υφίσταται μια σειρά συστηματικών διαρθρωτικών παρεμβάσεων που αφορούν τους θεσμούς, τις λειτουργίες, το ρόλο και τη χρηματοδότηση του ελληνικού πανεπιστημίου. Με τις παρεμβάσεις αυτές απορρυθμίζεται η εκπαιδευτική και ερευνητική λειτουργία του πανεπιστημίου και μεταλλάσσεται ο ακαδημαϊκός και δημόσιος χαρακτήρας του και, όπως διαφαίνεται, αποδίδεται ένας ρόλος περιφερειακός στο εκπαιδευτικό και ερευνητικό σύστημα της χώρας.

Το πανεπιστήμιο που προωθούν αυτές οι παρεμβάσεις μέσα από τη «διαδικασία της Μπολόνια», πρέπει να είναι χαμηλού κόστους για το κράτος και να παράγει μαζικά «απασχολήσιμους» χωρίς στέρεο επιστημονικό υπόβαθρο αποφοίτους με γρήγορα «αναλώσιμα» εφόδια, οι οποίοι, κάτοχοι, αντί του πτυχίου, ενός ατομικού φακέλου πιστοποιημένων δεξιοτήτων, θα εισέρχονται στην αγορά εργασίας εξατομικευμένα. Το έργο που θα επιτελείται στο πανεπιστήμιο μπορεί να θεωρείται πλέον επισήμως «προσφορά υπηρεσιών εκπαίδευσης», όπου η έμφαση δίνεται στην «κατάρτιση» και στην πιστοποίησή της μέσω «πιστωτικών μονάδων», και θα μπορεί να υπόκειται στους διακανονισμούς του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου μέσω της συνθήκης GATS (General Agreement on Trade in Services). Από αυτήν την ουσιαστική διάλυση του πανεπιστημίου επιδιώκεται να περισωθούν τα «κέντρα αριστείας» για να εκπαιδεύουν τις ελίτ.

Ο πυρήνας της πολιτικής αυτής αντιμετωπίζει την παιδεία ως εμπόρευμα, υπηρεσίες εκπαίδευσης, και ως τέτοιες πρέπει να υπόκεινται στους κανόνες της αγοράς, τους φοιτητές ως πελάτες που αγοράζουν αυτές τις υπηρεσίες και τους φορείς που τις παράγουν ως επιχειρήσεις. Μάλιστα, οι δημόσιες αυτές επιχειρήσεις ως προβληματικές πρέπει να «εξυγιανθούν», όπως άλλες δημόσιες επιχειρήσεις. Το ιδεολόγημα που στηρίζει αυτήν την πολιτική, στη χώρα μας αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι ότι τα προϊόντα του πανεπιστημιακού συστήματος δεν έχουν ζήτηση από

την αγορά εργασίας και ότι αυτό αποτελεί τη γενεσιουργό αιτία της ανεργίας των πτυχιούχων.

Η «διαδικασία της Μπολόνια» προβλέπει ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο για τη «διασφάλιση της ποιότητας και την αξιολόγηση της ανώτατης εκπαίδευσης», το οποίο θα προκύψει από τη διασύνδεση των αντίστοιχων εθνικών συστημάτων και το οποίο βασίζεται σε ένα σύστημα «πιστωτικών μονάδων».

Η γρήγορη απαξίωση της κατάρτισης των «απασχολήσιμων» αποφοίτων που θα παράγει το πανεπιστήμιο του νεοφιλελευθερισμού καθιστά αναπόσπαστο στοιχείο τη γενίκευση της «δια βίου εκπαίδευσης».

Η νομοθέτηση ενός «εθνικού συστήματος διασφάλισης και αξιολόγησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης», σε συνδυασμό με την επερχόμενη (όπως συμφωνήθηκε στο Βερολίνο) ένταξή του στο ευρωπαϊκό δίκτυο, θα παραδώσει το εθνικό εκπαιδευτικό μας σύστημα στην κρίση ενός διεθνούς οργανισμού ξένου προς τα πανεπιστήμια (τεχνοκράτες της εξωτερικής αξιολόγησης). Θα δημιουργηθεί, δηλαδή, μια δομή απονομής και αναγνώρισης πανεπιστημιακών τίτλων σπουδών, που θα είναι ουσιαστικά ανεξέλεγκτη από την πανεπιστημιακή και την ευρύτερη επιστημονική κοινότητα.

Πρέπει να θεωρηθεί δεδομένη η σύνδεση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης με τη χρηματοδότηση των πανεπιστημίων. Ήδη στα πανεπιστήμια έχουν επιβληθεί πολύ σημαντικές ανατροπές που συρρικνώνουν το δημόσιο χαρακτήρα τους. Βασικές λειτουργίες όπως οι Μεταπτυχιακές Σπουδές και η Έρευνα, είτε δεν χρηματοδοτούνται πλέον από την πολιτεία, είτε χρηματοδοτούνται από πόρους που έληξαν ή θα λήξουν (Β΄ και Γ΄ ΚΠΣ), χωρίς δέσμευση ανάληψης των αντίστοιχων δαπανών, μετά τη λήξη, από την πολιτεία. Η αντίληψη και τα κριτήρια της οικονομικής βιωσιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ανταγωνιστικότητας έχουν επιβληθεί σε μεγάλο βαθμό μέσα στη λειτουργία του ελληνικού πανεπιστημίου.

Δεν θα χρηματοδοτείται πλέον η συνολική λειτουργία του πανεπιστημίου, αλλά οι επίτευξη συγκεκριμένων «στόχων». Η χρηματοδότηση των πανεπιστημίων θα εξαρτάται από το βαθμό που το κάθε ίδρυμα θα έχει ανταποκριθεί σε αυτούς τους στόχους.

Ποιοί αναμένεται να είναι αυτοί οι «στόχοι», η επίτευξη των οποίων θα καθορίζει τη χρηματοδότηση του κάθε πανεπιστημίου; Θα είναι οι στόχοι που έχουν συμφωνηθεί στη Σύνοδο του Βερολίνου. Εκεί οι Υπουργοί συμφώνησαν ότι, επειδή, όπως αναφέρεται, η ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης αποδείχθηκε ότι είναι στον πυρήνα της οικοδόμησης του Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης, μέχρι το έτος 2005 τα εθνικά συστήματα αξιολόγησης της ποιότητας πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ των άλλων και, ένα *σύστημα πιστοποίησης*, διεθνή συμμετοχή, συνεργασία και δικτύωση. Ποιοι άλλοι στόχοι συναποφασίστηκαν; Όλοι οι Υπουργοί δεσμεύτηκαν ότι μέχρι το 2005 θα έχουν αρχίσει την εφαρμογή του συστήματος των *δύο κύκλων σπουδών*. Επίσης, οι Υπουργοί, αφού διαπιστώνουν ότι το Ευρωπαϊκό Σύστημα

Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων (ECTS) αναδεικνύεται σε μια γενικευμένη βάση για τα εθνικά συστήματα πιστωτικών μονάδων, υποστηρίζουν την προώθηση του στόχου να γίνει το ECTS όχι μόνο ένα σύστημα μεταφοράς αλλά και συσσωρευσης πιστωτικών μονάδων, το οποίο θα εφαρμοστεί στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Επίσης, θέτουν το στόχο κάθε φοιτητής που αποφοιτά από το 2005 να λαμβάνει το «Συμπλήρωμα Διπλώματος» αυτόματα και δωρεάν, το οποίο θα εκδίδεται σε μια από τις ευρέως ομιλούμενες ευρωπαϊκές γλώσσες. Επίσης, οι Υπουργοί, για να προωθήσουν στενότερους δεσμούς μεταξύ Ευρωπαϊκού Χώρου της Ανώτατης Εκπαίδευσης και του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, θεωρούν απαραίτητο να περιλάβουν το διδακτορικό επίπεδο σπουδών ως τον τρίτο κύκλο στη «διαδικασία της Μπολόνια». Και επίσης, να προωθήσουν κοινές πολιτικές για τη διαβίου εκπαίδευση, όπου ιδιαίτερα πρέπει να εφαρμοστεί το σύστημα πιστωτικών μονάδων ECTS.

Η εφαρμογή αυτών των επιταγών, λοιπόν, θα καθορίζει τη χρηματοδότηση του πανεπιστημίου. Και έτσι, *η χρηματοδότηση θα γίνει το πανίσχυρο μέσον για να επιβληθεί η μεταλλαγή του χαρακτήρα και του ρόλου του πανεπιστημιακού συστήματος, όπως προβλέπει η «διαδικασία της Μπολόνια».* Έτσι θα επιδιωχθεί η «εξυγίανση» της δημόσιας ανώτατης εκπαίδευσης!

Γνωρίζουμε πολύ καλά ότι ο θεσμός της αξιολόγησης είχε δραματικές συνέπειες στα βρετανικά και αυστραλιανά πανεπιστήμια, όπου εφαρμόστηκε. Και αυτό, γιατί ως στόχο δεν είχε να βελτιώσει την έρευνα και τις παρεχόμενες γνώσεις που επαγγέλονταν, όπως και συναφώς διακηρύσσεται, αλλά τη μείωση του κόστους της ανώτατης εκπαίδευσης και την ευθυγράμμιση των πανεπιστημίων με την αγορά εργασίας και την υποταγή τους στους νόμους της αγοράς. Αυτός όμως είναι βασικός στόχος και της «διαδικασίας της Μπολόνια» για το σύνολο των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων.

Το Πανεπιστήμιο αυτοαξιολογείται μέσα από τις κανονικές και θεσμικές του λειτουργίες. Είναι υπόθεση των ίδιων των ιδρυμάτων, στο πλαίσιο της αυτοτελούς λειτουργίας τους, αλλά και της ευθύνης τους προς την κοινωνία να «αποδίδουν λόγο» για το λειτούργημα που τους έχει ανατεθεί, να συστηματοποιήσουν διαδικασίες αυτοαξιολόγησης και να δημοσιοποιούν τα αποτελέσματά της.»

Θέσεις Θ. Ξανθόπουλου

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ επικαλέστηκε αποσπάσματα από το βιβλίο του καθηγητή **κ.Θ.Ξανθόπουλου** για την Ελληνική Παιδεία που παρουσιάζεται την επόμενη Δευτέρα, 4 Απριλίου 2005, 7μμ στη Στοά του Βιβλίου. Σε αυτό μεταξύ άλλων αναφέρονται, σε σχέση με την αξιολόγηση, και τα εξής:

«Απορρίπτονται επί της ουσίας

η γενική στρατηγική για την άλωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης από την οικονομία της αγοράς και οι συνακόλουθες ειδικότερες πολιτικές των διακηρύξεων της Μπολόνια και της Πράγας που αφορούν στον ευρωπαϊκό χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης, για τους σαφείς και συγκεκριμένους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν,

η «αγοραία αξιολόγηση» όπως ορίζεται παραπάνω ως βέβαιο υποσύνολο της γενικής πολιτικής για τον ευτελισμό, την εμπορευματοποίηση και την πλήρη υποταγή της Ανώτατης Εκπαίδευσης στις εφήμερες κερδοσκοπικές επιδιώξεις της αγοράς, αλλά και ως πιθανό υποσύνολο των διακηρύξεων της Μπολόνια και της Πράγας, μέσω του οποίου επιχειρείται και η κατάργηση της παραδοσιακής αυτοτέλειας των ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων, που αποτελεί και το τελευταίο σημείο αντίστασης στον επιδιωκόμενο πλήρη έλεγχό τους από την πολιτική και οικονομική εξουσία,

η θεσμοθέτηση του εθνικού συστήματος διασφάλισης και αξιολόγησης της ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης από το ΥΠΕΠΘ,

για τους λόγους αρχής που ήδη αναπτύχθηκαν: Ο ετερόρρυθμος εταίρος ΥΠΕΠΘ θα δικαιούται να διεκδικήσει μια ούτως ή άλλως περιορισμένη, ως εκ της ιδιότητάς του, συμμετοχή στη θέσπιση των κανόνων του εγχειρήματος της Ακαδημαϊκής Αξιολόγησης, εφόσον

- εκπληρώσει τη συνταγματική του υποχρέωση της ελάχιστης απαιτούμενης για την επιβίωση των σπουδών και της έρευνας κάλυψης των αναγκών σε ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική υποδομή,

- εκχωρήσει στα Πανεπιστήμια τα στοιχειώδη δικαιώματά τους στον καθορισμό του αριθμού και του γνωσιολογικού υπόβαθρου των εισακτέων, αλλά και στη διαμόρφωση της εθνικής πολιτικής για τη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα κ.λ.π.

Για λόγους περιεχομένου, διότι μεταξύ άλλων

- αποσιωπώνται τόσο το αντικείμενο, όσο και ο σκοπός και ο τελικός στόχος της αξιολόγησης,

- δημιουργείται ένα εθνικό όργανο αξιολόγησης, η σύνθεση του οποίου το καθιστά όργανο εφαρμογής της εκάστοτε πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας, δηλαδή καταργείται η αυτοτέλεια της πανεπιστημιακής αξιολόγησης, ενώ παράλληλα ισοπεδώνεται η εκπροσώπηση Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι.,

- διαφαίνεται η πρόθεση χρήσης της αξιολόγησης για την επιλεκτική χρηματοδότηση Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων μέσω αδιευκρίνιστων ποσοτικών δεικτών, γεγονός που παραβιάζει άλλη μία βασική αρχή της ακαδημαϊκής αξιολόγησης κ.λ.π.»

Ο κ Αλαβάνος μιλώντας στο ΕΣΥΠ ανέφερε ότι «ο κ. Ξανθόπουλος με τα παραπάνω προφανώς δεν σχολιάζει τις προτάσεις του γγ του ΥΠΕΠΘ κ. Καραμάνου, τις οποίες προφανώς και δεν είχε υπόψη του όταν ολοκλήρωνε τη συγγραφή του πονήματος του. Κατά τον πρόεδρο του ΤΕΕ οι παραπάνω, όπως και μια σειρά άλλες, επισημάνσεις, εάν είχαν ληφθεί υπόψη θα οδηγούσαν σε διαφορετικές επιλογές το Υπουργείο Παιδείας».